o vzájemné pohledávce, nutno toto rozhodnutí pojmouti do rozsudečného výroku anebo zda stačí, odůvodní-li soud své stanovisko pouze v důvodech. Ale se zřením na ustanovení § 404 c. ř. s., podle něhož nutno v rozsoudku vyříditi všechny návrhy týkající se hlavní věci, pokud nebylo o nich již dříve rozhodnuto anebo pokud nebylo vyhrazeno jejich samostatné vyřízení, jest míti za to, že i rozhodnutí soudu o tom, že započtením namítaná vzájemná pohledávka není způsobilá ke kompensaci, jest vyjádřiti v rozsudkovém výroku, což je nejen v zájmu jasnosti a zřetelnosti soudního rozhodnutí, nýbrž ulehčuje též soudu vyšší stolice jeho přezkoumání. Doplnil-li tedy odvolací soud v souzeném případě výrok prvého soudu tak, »že se k započtení namítnutá vzájemná pohledávka nehodí ke kompensaci«, nezměnil tím rozsudek prvého soudu, jak se stěžovatelka mylně domnívá, nýbrž užil pouze práva v § 419, odst. 3, c. ř. s. mu poskytnutého (rozh. č. 4530 Sb. n. s.) a upravil výrok soudu prvé stolice tak, jak prý soud sám měl podle svého právního stanoviska správně učiniti.

Odvolací soud pak zrušil zároveň ono doposud pouze v rozsudkových důvodech obsažené a druhým soudem nyní také ve výroku upravené rozhodnutí o nezapočitatelnosti vzájemné pohledávky žalované, jakož i rozhodnutí prvého soudu o nákladech řízení, uloživ mu v tomto rozsahu další jednání o věci a nové rozhodnutí, aniž svému výroku vyhradil právní moc podle § 519 č. 3 c. ř. s. Rozhodnutí prvého soudu o žalobním nároku samém zůstalo nedotčeno.

Odvolací soud přeměnil tedy konečný rozsudek prvého soudu v rozsudek dílčí (§ 391, odst. 3, c. ř. s.), týkající se zažalované pohledávky, kdežto o vzájemné pohledávce nutno dále jednati. Tento postup odvolacího soudu jest ovšem dovolen, ale jen tehdy, když vzájemná pohledávka není v právní souvislosti s pohledávkou žalobní (rozh. č. 9043 Sb. n. s.). Po té stránce však vyplývá z přednesu obou stran, že zažalovaná částka jest úplatou za dodané dámské šaty, započtením namítaná vzájemná pohledávka však nárokem na náhradu škody vzniklé prý tím, že žalobkyně žalované nevrátila vypůjčený brilantový prsten, takže o právní souvislosti obou nároků nemůže býti řeči.

Stěžovala-li si žalobkyně za toho stavu věci proti usnesení odvolacího soudu, který zrušil v uvedeném rozsahu rozsudek prvého soudu bez výhrady právní moci, nebyl její rekurs podle § 519 č. 3 c. ř. s. přípustný a odvolací soud jej proto právem odmítl. Nemohlo proto býti bezdůvodnému rekursu žalobkyně proti odmítacímu rozhodnutí vyhověno.

Čís. 16792.

Nárok z bezdůvodného obohacení podle § 1431 obč. zák. může vzniknouti byly-li někomu plněny buď hmotné věci, neb práva, nebo určité výkony, které mají majetkoprávní význam a na něž neměl jejich příjemce nároku, a předmětem onoho nároku je vrácení toho, co bez právního důvodu přešlo ze jmění jedné osoby do jmění druhé osoby.

Není-li možno vrácení splněného výkonu v nezměněném stavu (obnovení předešlého stavu), jest nahraditi jeho hodnotu. Nárok na vrácení toho, co bylo plněno bez právního důvodu, nutno přizpůsobiti právní povaze bezdůvodného plnění.

Kdo uhradil celý domnělý svůj dluh, jímž byl zčásti omylem v knihách věřitelových zatížen, tím způsobem, že na věřitelův příkaz vyúčtoval ve svých knihách věřitelův dluh u třetí osoby se svou pohledávkou za onou třetí osobou, má proti svému věřiteli nárok z bezdůvodného obohacení, ukázalo-li se, že jeho dluh nebyl v plné výši po právu.

(Rozh. ze dne 10. března 1938, Rv I 2270/36.)

Žalující advokát v zastoupení žalované firmy H. a spol. zažaloval Ferdinanda H. o zaplacení 20.000 Kč, 6.000 Kč a 3.120 Kč a uvedené částky zároveň s úroky v částce 2.253 Kč 35 h dne 9. února 1929 pro žalovanou inkasoval. Dopisem ze dne 12. dubna 1929 dostal žalobce od žalovaného příkaz, aby inkasovanou částku s úroky žalované vyúčtoval To se stalo dopisem ze dne 16. dubna 1929, v němž se však přihodila účetní chyba, poněvadž bylo ve prospěch žalované místo správných 31.373 Kč 35 h účtováno 34.173 Kč 35 h. Této nesprávně účtované částky použil žalobce na příkaz žalované firmy v září 1929 a připsal ji k dobru majiteli žalované Eugenu F., a ten opět uvedenou nesprávnou částkou účetnicky zaplatil zčásti svůj dluh u žalobce. Na omyl přišel žalobce teprve 16. února 1933 při sestavování dokladů pro spor s Eugenem F. Tvrdě, že se žalovaná přijetím částky 34.173 Kč na místě správných 31.373 Kč 35 h obohatila o částku 2.800 Kč, kterou si pro sebe zaúčtovala, že Ferdinand H. neměl proti žalované nic k pohledávání a že žalovaná mylně zaúčtovanou částku Ferdinandu H. nevyplatila, použivši jí pro sebe, domáhá se žalobce na žalované zaplacení 2.800 Kč, omezených na 2.531 Kč s přísl. Soud prvé stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu.

Nejvyšší soud uložil soudu prvé stolice další jednání a nové rozhodnutí.

Důvody:

Po právní stránce (§ 503 č. 4 c. ř. s.) nelze souhlasiti s názorem soudu druhé stolice, že předmětem nároku z bezdůvodného obohacení může býti jen takové plnění, které způsobuje zánik pohledávky placením, a že z výrazu »vrácení«, užitého v § 1431 obč. zák., nutno usuzovati, že musí jíti o skutečné placení, poněvadž nelze vraceti, co skutečně nebylo v hotovosti placeno. Předmětem nároku z bezdůvodného obohacení podle § 1431 obč. zák. mohou býti nejen věci, ale i výkony, takže tento nárok může vzniknouti, byly-li někomu plněny buď hmotné věci, anebo práva, anebo určité výkony, na něž příjemce plnění neměl nároku. Plnění musí ovšem míti majetkoprávní význam a musí býti hospodářsky ocenitelné, poněvadž by jinak jeho pozbytí nebylo újmou na straně toho, kdo plnil, a jeho přijetí by nebylo

obohacením příjemcovým. Tato myšlenka se vyjadřuje zpravidla tak, že předmětem nároku z obohacení je vrácení toho, co bez právního důvodu přešlo ze jmění jedné osoby do jmění druhé osoby. Nárok na vrácení toho, co bez právního důvodu bylo plněno, je na prvním místě nárokem na obnovení předešlého stavu na obou stranách, pročež nutno vrátiti přijatou věc samu, odevzdané právo anebo splněný výkon, a teprve při nemožnosti jejich vrácení v nezměněném stavu nastupuje na jejich místo po případě jejich hodnota. Různost předmětů plnění má však v zápětí, že se nárok na vrácení toho, co bez právního důvodu bylo plněno, musí přizpůsobiti právní povaze tohoto plnění.

V souzeném případě není sporno, že následkem chyby v počítání, jež se sběhla v dopise ze dne 16. dubna 1929, byl žalobce v knihách žalované zatížen částkou 34.173 Kč 34 h místo 31.373 Kč 35 h, a že žalobce sporný rozdíl omezený na 2.531 Kč 80 h s příslušenstvím nevyplatil žalované firmě v hotovosti. Z toho usuzuje odvolací soud, že pouhý omyl při súčtování nutno napraviti zase jen opravou ve vyúčtování a že lze zažalovati pouze pohledávku anebo její zbytek, jenž tímto nesprávným vyúčtováním byl mylně pokládán za zaplacený. Ale tou úvahou není vystiženo jádro sporu. Není sice třeba v projednávaném případě řešiti také otázku, zda též mylné zatížení dlužníka v knihách věřitelových lze po případě podřaditi pod pojem »výkonů« ve smyslu § 1431 obč. zák., jež mohou poskytnouti nárok z obohacení, stalo-li se zatížení bez právního důvodu; vždyť nedomáhá se ani žalobce sám nápravy tohoto bezprávného stavu, nepřizpůsobiv žalobní prosbu této právní povaze věci. Ale žalobce tvrdil již v žalobě, že na základě onoho mylného zatížení, o jehož nesprávnosti tenkráte ještě nevěděl, skutečně konal plnění, a to tím způsobem, že na příkaz žalované firmy použil sporné částky k částečnému zaplacení částky, kterou mu byl Eugen F. dlužen, což se ovšem zase stalo pouhým zaúčtováním. Po skutkové stránce přednesl tu žalobce, že ho žalovaná firma v září 1929 požádala, aby částku dopisem ze dne 16. dubna 1929 vyúčtovanou připsal Eugenu F. na jeho kontě k dobru, což učinil. V dovolání ovšem mluví žalobce kromě toho po právní stránce o postupu této pohledávky, aniž však změnil skutkové tvrzení, že domnělou pohledávkou žalované firmy za žalobcem byla částečně zaplacena pohledávka žalobcova za Eugenem F. Správnost uvedených skutkových tvrzení nebyla však nižšími soudy zjištěna. Především nutno si uvědomiti, že by toto vzájemné zaúčtování mezi žalobcem a Eugenem F., pokud se uvedené pohledávky střetly a byly započteny, způsobilo zánik pohledávky žalobcovy (§ 1438 obč. zák.) a že by k tomu nebylo zapotřebí hotového zaplacení obou pohledávek. Kdyby tedy bylo žalobcovo tvrzení pravdivé, byl by konal plnění Eugenu F. buď jako věřiteli (postupníku) žalované firmy anebo jako asignatáři z příkazu žalované. V obou případech nebyl by obohacen Eugen F., jenž byl by tím způsobem obdržel jen úhradu svého nároku, nýbrž žalovaná jako dlužnice Eugena F., jež tak byla by bývala zproštěna svého závazku vůči němu. Z toho však plyne, že jsoucnost nároku žalobcova z bezdůvodného obohacení vůči žalované firmě, totiž nárok na vrácení zažalované částky, je závislá na tom, zda žalobce na příkaz

žalované firmy, kterémuž musil vyhověti jako její domnělý dlužník (§ 1401 obč. zák.), konal plnění třetí osobě — třebas jen zaúčtováním s příjemcem poukázky (asignatářem), a poněvadž nižší soudy po této stránce nečinily potřebná skutková zjištění, bylo usnésti se, jak shora uvedeno.

Čís. 16793.

§ 17, odst. 5, zák. o soc. poj. č. 221/1924 ve znění přílohy k vyhlášce č. 189/1934 Sb. z. a n. o t. řeč. přihlášce k nemocenskému pojištění s výhradou je předpisem stanovícím výhodu jen ve prospěch zaměstnavatelův. Pouhé nepoužití této formy přihlášky nemůže býti zaměstnavatelům na újmu a založiti závazek k náhradě škody proti nim.

Nárok nemocenské pojišťovny proti zaměstnavateli na náhradu škody, vzniklé jí z t. zv. »faktického« pojištění (t. j. z toho, že nestačilo vybírané pojistné k úhradě dávek vynaložených na osobu přihlášenou k nemocenskému pojištění, vyšlo-li dodatečně najevo, že pojistné povinnosti nepodléhala), předpokládá úmyslné jednání přihlašovatele směřující k tomu, aby vyloudil nesprávnou přihláškou pro přihlášenou osobu nemocenské pojištění, ačkoli mu nepodléhala.

(Rozh. ze dne 10. března 1938, Rv I 480/37.)

Žalovaná Františka P. přihlásila u žalující okresní nemocenské pojišťovny v P. svého bratra Josefa S. od 1. června 1934 do dne 13. července 1934 jako pomocného dělníka při obchodu ovocem s týdenní mzdou 150 Kč. Po onom přihlášení byl Josef S. léčen a bral nemocenskou podporu, takže žalující nemocenská pojišťovna vydala na něho na nemocenských dávkách po odečtení pojistných příspěvků celkem 1.578 Kč 55 h. Výměrem žalující pojišťovny ze dne 18. února 1935 bylo Josefu S. uloženo, aby vrátil žalobkyni právě uvedenou částku, vynaloženou na nemocenskou podporu a jeho léčení. Jeho žaloba o zrušení výměru byla nálezem rozhodčího soudu žalující nemocenské pojišťovny ze dne 20. listopadu 1935, č. j. Cr 8/35-6, zamítnuta z toho důvodu, že jeho zaměstnání u žalované bylo zaměstnání příležitostné, jež nemocenskému pojištění nepodléhalo. Řečený nález byl rozsudkem pojišťovacího soudu v Ch. jako soudu odvolacího ze dne 15. října 1936 potvrzen. Tvrdíc, že žalovaná přihlášením Josefa S. k nemocenskému pojištění uvedla žalobkyni v omyl, ježto Josef S. samostatně hospodaří na statku své manželky a byl zjednán žalovanou jen k tomu, aby jí hlídal třešňový sad v K., tedy jen k tomu, aby konal příležitostnou práci v obvodu jiné nemocenské pojišťovny, takže při vykonávání onoho příležitostného zaměstnání nepodléhal nemocenskému pojištění, zejména neměl býti přihlášen u žalující nemocenské pojišťovny v P., že již od 27. června 1934 byl ve všeobecné veřejné nemocnici v P. se žaludečním vředem, kterým nepochybně trpěl již v době, kdy do příležitostného zaměstnání u žalované vstoupil, domáhá se žalující nemocenská pojišťovna žalobou na